

RIKSDAGENS SVAR 251/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om förmyndarverksamhet och av 5 § i lagen om ordnande av intressebevakningstjänster i förmyndarverksamheten

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om förmyndarverksamhet och av 5 § i lagen om ordnande av intressebevakningstjänster i förmyndarverksamheten (RP 203/2010 rd).

Beredning i utskott

Lagutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (LaUB 28/2010 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om förmyndarverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om förmyndarverksamhet (442/1999) 17 § 5 mom., sådant det lyder i lag 649/2007,

ändras 22 § 3 mom., 34 § 1 mom. 13 punkten och 2 mom., 44 § 2 och 3 mom., 48 § 3 mom., 51 § 2 mom., 53 §, 55 § 3 mom., 56 § 1 mom., 59 § 2 mom., 65 § 3 mom. samt 66 och 95 §, av dem 34 § 1 mom. 13 punkten och 2 mom. sådana de lyder i lag 649/2007, samt

fogas till lagen en ny 17 b §, till 44 § nya 3 och 4 mom., varvid det ändrade 3 mom. blir 5 mom., till 56 § ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., till lagen en ny 56 a §, till 65 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 780/2010, ett nytt 4 mom., till lagen en ny 66 a § samt till 86 §, sådan den lyder i lag 649/2007, ett nytt 2 mom. som följer:

2 kap.

Intressebevakare

17 b §

Om en intressebevakare har förordnats med stöd av 8 eller 9 §, ska förmyndarverksamheten under det fjärde kalenderåret efter förordnandet på eget initiativ reda ut om det finns skäl till fortsatt intressebevakning och vid behov göra en ansökan hos tingsrätten om att uppdraget som in-

teressebevakare ska upphöra. Utredningen ska göras på nytt vart fjärde kalenderår. Någon utredning behöver inte göras om det med beaktande av grunden för intressebevakarförordnandet eller av någon annan orsak är uppenbart att behovet av intressebevakare är bestående.

Utredningen görs utgående från de uppgifter om huvudmannens situation som förmyndarverksamheten har fått i samband med granskningen av redovisningen eller på annat sätt. Intresse-

bevakaren ska höras i samband med utredningen. Huvudmannen ska höras om denne kan antas förstå sakens betydelse och om det vid utredningen har framkommit omständigheter som visar att intressebevakarförordnandet kan behöva ändras.

22 §

Vad som anges i 17 b § tillämpas även om någons handlingsbehörighet har begränsats.

34 §

Om inte något annat bestäms i lag, har intressebevakaren inte rätt att på huvudmannens vägnar utan förmyndarmyndighetens tillstånd

13) bevilja penninglån eller mot vederlag förvärva i 4 § i lagen om värdepappersföretag (922/2007) avsedda finansiella instrument eller andelar i sammanslutningar, med följande undantag:

a) sätta in medel hos ett kreditinstitut som har koncession i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

b) förvärva masskuldebrev som staten, landskapet Åland, en kommun eller en samkommun har emitterat,

c) förvärva värdepapper med vilka det bedrivs offentlig handel enligt 1 kap. 3 § i värdepappersmarknadslagen (495/1989),

d) förvärva andelar i placeringsfonder som är förenliga med det fondföretagsdirektiv som avses i 2 § 9 punkten i lagen om placeringsfonder (48/1999) och som är registrerade i Finland eller i utländska fondföretag som avses i 128 § 1 mom. i lagen om placeringsfonder och som i enlighet med 2 mom. i nämnda 128 § får marknadsföra sina andelar i Finland,

e) förvärva andelar i någon annan än en i underpunkt d avsedd placeringsfond, om fondens kapital enligt fondens regler till minst tre fjärdedelar placerats i sådana insättningar, masskuldebrev eller värdepapper som avses i underpunkterna a, b och c,

f) förvärva sådana finansiella instrument som kan jämföras med finansiella instrument enligt

underpunkterna a—e och som anges genom förordning av justitieministeriet,

g) förvärva sådana aktier och andelar som i huvudsak medför rätt att erhålla nyttigheter eller tjänster som vanligen används i hushåll, om andelen inte är förenad med personligt ansvar för sammanslutningens skulder.

Tillstånd ska sökas hos den förmyndarmyndighet som enligt 46 eller 47 § övervakar intressebevakarens verksamhet. Om en rättshandling företas eller en åtgärd vidtas för flera sådana personers räkning som är föremål för intressebevakning, kan tillstånd för samtligas del sökas också hos den förmyndarmyndighet som övervakar verksamheten i fråga om en av dem. Den förmyndarmyndighet som behandlat saken ska i ett sådant fall meddela sitt beslut till de förmyndarmyndigheter som övervakar verksamheten i fråga om de övriga. Förmyndarmyndigheten ska vid avgörandet av ett tillståndsärende ge huvudmannen tillfälle att bli hörd, om inte huvudmannens ståndpunkt på ett tillförlitligt sätt framgår av ansökningshandlingarna eller om hörande annars behövs med hänsyn till huvudmannens intresse eller för att saken ska kunna utredas. Huvudmannen behöver dock inte ges tillfälle att bli hörd, om denne är en minderårig som inte har fyllt 15 år. På hörande av en part tillämpas i övrigt förvaltningslagen (434/2003).

44 §

Intressebevakaren för en person som uppnått myndighetsåldern och en annan för en minderårig förordnad intressebevakare än en sådan som avses i 1 mom. har rätt att av huvudmannens medel få ersättning för behövliga kostnader samt ett arvode som är skäligt i förhållande till uppdragets art och omfattning samt huvudmannens tillgångar. Utöver arvode har intressebevakaren rätt till specialersättning för en sådan behövlig uppgift till förmån för huvudmannen som fordrar särskild yrkesskicklighet eller en betydande arbetsinsats, om det har varit förenligt med huvudmannens intresse att intressebevakaren sköter uppgiften.

En intressebevakare har inte rätt till arvode enligt 2 mom., om huvudmannens inkomster, under den tid för vilken arvode tas ut, efter skatt enligt förskottsinnehållning eller förskottsbetalning och lagbestämda avgifter för arbetstagaren är lika stora eller lägre än den årliga nivå som motsvarar utkomststödets grunddel enligt 9 § 1 mom. 1 punkten i lagen om utkomststöd (1412/1997), justerad med det folkpensionsindex som avses i lagen om folkpensionsindex (456/2001). Som inkomst för huvudmannen betraktas alla inkomster i penningform såsom löne-, pensions- och andra förvärvsinkomster, ränte-, hyres-, dividend- och andra kapitalinkomster samt sociala förmåner.

En intressebevakare har trots 3 mom. rätt till arvode enligt 2 mom., om det verkliga värdet på huvudmannens förmögenhet minskat med huvudmannens skulder mer än tredubbelt överstiger den årliga nivå enligt 3 mom. som motsvarar utkomststödets grunddel. När förmögenheten bestäms beaktas inte en bostad som personligen används av huvudmannen och skulder som hänför sig till den.

Närmare bestämmelser om arvodets storlek utfärdas genom förordning av statsrådet.

48 §

Vad som bestäms i 1 mom. gäller inte en förälder som är intressebevakare för sitt minderåriga barn, om den minderåriges egendom är ringa. Förmyndarmyndigheten kan på intressebevakarens ansökan eller på eget initiativ efter att ha hört intressebevakaren förlänga den i 1 mom. föreskrivna tiden, om detta behövs på grund av egendomens storlek eller av någon annan orsak.

Redovisningsskyldighet

51 §

Årsredovisningen ska ges in inom tre månader efter redovisningsperiodens utgång. Om intressebevakaruppdraget började under den senare hälften av redovisningsperioden, kan förmyndarmyndigheten på intressebevakarens ansökan

eller på eget initiativ efter att ha hört intressebevakaren besluta att redovisningen ska ges i samband med följande årsredovisning.

53 §

Om det av förteckningen över egendomen eller av årsredovisningen framgår att huvudmannen inte har någon egendom eller att den egendom som intressebevakaren förvaltar är ringa, kan förmyndarmyndigheten på intressebevakarens ansökan eller på eget initiativ efter att ha hört intressebevakaren för viss tid eller tills vidare befria intressebevakaren från den årliga redovisningsskyldigheten eller bestämma att redovisningsperioden ska vara längre än ett år.

Befrielse från den årliga redovisningsskyldigheten eller förlängning av redovisningsperioden kan beviljas också om egendomen är av ett sådant slag att huvudmannens intresse inte fordrar årlig redovisning eller om bevarandet av egendomen är tryggt genom att egendom placeras i ett objekt från vilket den enligt ett villkor i placeringsavtalet inte kan lyftas eller överföras och placeringsvillkoren inte ändras utan förmyndarmyndighetens samtycke. På förmyndarmyndighetens samtycke tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om förmyndarmyndighetens tillstånd.

Förmyndarmyndigheten kan ändra ett beslut som avses ovan om detta är motiverat med tanke på behovet av tillsyn.

55 §

Om huvudmannen har förälder, make, barn eller någon annan närstående person som sin intressebevakare, kan förmyndarmyndigheten på intressebevakarens ansökan eller på eget initiativ efter att ha hört intressebevakaren besluta att redovisningen för den egendom som intressebevakaren förvaltar eller för en viss del av egendomen får vara allmänt hållen, om detta kan anses tillräckligt med hänsyn till det slag av egendom som intressebevakaren förvaltar. Av redovisningen ska dock framgå hur egendomen har förändrats under redovisningsperioden.

56 §

När förmyndarmyndigheten har fått årsredovisningen eller slutredovisningen ska den utan dröjsmål och i den omfattning som god granskningssed förutsätter granska hur egendomen har förvaltats, om skäliga dispositionsmedel har ställts till huvudmannens förfogande, om storleken på intressebevakarens arvode är motiverad och om redovisningen är rätt uppgjord.

Förmyndarmyndigheten kan granska redovisningen mer allmänt än vad som föreskrivs i 1 mom., om det utgående från egendomens storlek eller art eller andra omständigheter finns skäl att anta att huvudmannens intresse på grund av detta inte äventyras. Den första redovisning som intressebevakaren ger in ska dock granskas på det sätt som föreskrivs i 1 mom.

56 a §

Huvudmannen får ersättning av statens medel för en skada som orsakats av att en omständighet förblivit oupptäckt vid en granskning av redovisningen enligt 56 § 2 mom. och denna omständighet borde ha upptäckts om redovisningen hade granskats i enlighet med 56 § 1 mom.

59 §

När intressebevakarens uppdrag upphör på grund av att huvudmannen avlidit och egendomen inte utan dröjsmål kan överlåtas till bodelägarnas samförvaltning, kan intressebevakaren överlåta egendomen för att förvaltas av en sådan bodelägare som enligt 18 kap. 3 § i ärvdabalken kan vårda boets egendom. Intressebevakaren ska senast sju dagar före överlåtelsen underrätta alla bodelägare vars vistelseort och identitet är kända om överlåtelsen av egendomen.

65 §

När domstolen fattar ett beslut som innebär att intressebevakning ska införas i registret över förmynderskapsärenden eller fattar ett beslut genom vilket en omständighet som har antecknats i registret över förmynderskapsärenden ändras,

ska domstolen lämna ett meddelande om detta till den förmyndarmyndighet som övervakar intressebevakarens verksamhet. Om beslutet ska iakttas först när det har vunnit laga kraft, ska meddelandet dock lämnas först efter att detta skett. I det sistnämnda fallet lämnas meddelandet av den domstol där ärendet senast varit anhängigt.

Närmare bestämmelser om innehållet i meddelandet och om hur meddelandet ska lämnas kan utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

66 §

Ett intressebevakaruppdrag ska införas i registret över förmynderskapsärenden även när förmyndarmyndigheten får kännedom om att

1) en minderårig är delägare i ett dödsbo och hans eller hennes andel i boets tillgångar utan avdrag för den avlidnas eller boets skulder överstiger 20 000 euro, eller att

2) en minderårig har egendom som förvaltas av en intressebevakare och egendomen utan avdrag för den minderåriges skulder överstiger 20 000 euro.

Om särskilda skäl föreligger, ska intressebevakning för en minderårig införas i registret över förmynderskapsärenden även om egendomen eller beloppet av tillgångarna i dödsboandelen understiger det belopp som avses i 1 mom.

66 a §

Ett intressebevakaruppdrag som gäller en minderårig och som har införts i registret över förmynderskapsärenden med stöd av 66 §, kan avföras ur registret, om värdet på den minderåriges dödsboandel eller egendom enligt 66 § 1 mom. varaktigt har sjunkit så att det är lika med eller lägre än 15 000 euro. Ett intressebevakaruppdrag kan dock inte avföras ur registret om egendomen har minskat på grund av åtgärder från intressebevakarens sida som inte är förenliga med den minderåriges intresse eller om det i övrigt finns särskilda skäl för att intressebevakaruppdraget ska kvarstå i registret.

86 §

Om det på grund av långa avstånd eller av något annat skäl är behövt kan hörande enligt 1 mom. också ordnas så att en tjänsteman vid en annan förmyndarmyndighet ordnar hörandet eller så att hörandet sker med hjälp av teknisk utrustning som gör det möjligt för en tjänsteman vid den förmyndarmyndighet som avgör ärendet och för den som ska höras att se och tala med varandra medan hörandet pågår. Den förmyndarmyndighet som har begärt handräckning är skyldig att betala ersättning för resekostnader som förorsakats av hörandet.

95 §

Närmare bestämmelser om införandet av intressebevakaruppdrag i registret över förmynderskapsärenden och om de finansiella instrument som avses i 34 § 1 mom. 13 punkten underpunkt f kan utfärdas genom förordning av justitieministeriet.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Lagens 44 § 3 och 4 mom. träder dock i kraft den 1 januari 20 .

Lag

om ändring av 5 § i lagen om ordnande av intressebevakningstjänster i förmyndarverksamheten

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 5 § i lagen om ordnande av intressebevakningstjänster i förmyndarverksamheten (575/2008) ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., som följer:

5 §

Jäv för allmänna intressebevakare

En allmän intressebevakare kan dock företräda sin huvudman, även om motparten företräds av en annan allmän intressebevakare som är anställd hos samma serviceproducent, om han el-

ler hon inte själv har företrätt motparten i samma ärende eller i ett annat ärende där de omständigheter som kommit fram kan ha betydelse för det aktuella ärendet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 13 december 2010